KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 22.7.2020 r.
JOIN(2020) 12 final

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY MAKAU: SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2019 R.

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY MAKAU: SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2019 R.

Streszczenie

Od czasu przekazania Makau Chińskiej Republice Ludowej, które miało miejsce w 1999 r., Unia Europejska i jej państwa członkowskie uważnie obserwują zmiany polityczne i gospodarcze zachodzące w Specjalnym Regionie Administracyjnym Makau w ramach zasady „jeden kraj, dwa systemy". Unia Europejska w dalszym ciągu respektuje politykę „jednych Chin" i popiera zasadę „jeden kraj, dwa systemy" oraz jej wdrożenie. Niniejsze sprawozdanie roczne na temat zmian zachodzących w Makau sporządzono zgodnie z zobowiązaniem podjętym wobec Parlamentu Europejskiego w 1997 r.

W 2019 r. zasada „jeden kraj, dwa systemy" była w dalszym ciągu wdrażana, z korzyścią dla Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, Chin jako całości oraz społeczności międzynarodowej.

W grudniu urząd premiera objął Ho Iat-Seng. Przewodniczący Xi Jinping odbył trzydniową wizytę w Makau z okazji nominacji i dwudziestej rocznicy przekazania Makau.

Zgodnie z wpisaną w ustawę zasadniczą Makau zasadą „jeden kraj, dwa systemy" w 2019 r. prawa i podstawowe wolności ludności Makau nadal były zasadniczo przestrzegane oraz utrzymywano praworządność. W mediach Makau nadal wyrażano szerokie spektrum poglądów, choć zaniepokojenie budzi coraz większa autocenzura.

Mimo że ustawa zasadnicza ani inne akty ustawodawcze nie przewidują wprowadzenia wyborów powszechnych, UE zachęca władze Makau do promowania większego zaangażowania społeczeństwa w wybór premiera oraz Zgromadzenia Ustawodawczego.

Jeśli chodzi o gospodarkę, Makau pozostaje największym na świecie ośrodkiem kasyn, a turystyka hazardowa napędza wzrost gospodarczy tego regionu. Spowolnienie gospodarcze Chin oraz wojna handlowa między USA a Chinami były głównymi czynnikami, które wpłynęły na spadek PKB Makau o 3,5 %. Świadczy to o dużej zależności tej niewielkiej i bardzo otwartej gospodarki od zmian gospodarczych, finansowych i politycznych w Chinach kontynentalnych. W dalszym ciągu trwają, z umiarkowanym powodzeniem, działania mające na celu zwiększenie dywersyfikacji gospodarczej, gdyż hazard wciąż odpowiada za niemal połowę PKB.

Współpracę gospodarczą z Chinami kontynentalnymi zacieśniono w 2019 r.: w związku z wizytą przewodniczącego Xi zapowiedziano nowe środki w dziedzinie usług finansowych w celu wsparcia zróżnicowania gospodarczego Makau.

Rozwój sytuacji politycznej

Pod koniec roku w rządzie Makau zaszły ogromne zmiany: na premiera wybrano Ho Iat-Senga; mianowano także kilka osób na inne wyższe stanowiska.

Komitet wyborczy wybrał Ho Iat-Seng na nowego premiera, który w dniu 25 sierpnia zastąpił Fernando Chui; na nowego szefa administracji oddano 392 z 400 głosów. Ho lat-Seng został wybrany jednogłośnie, ponieważ inny kandydat musiałby otrzymać 66 nominacji komitetu wyborczego.

Nowy rząd objął władzę dnia 20 grudnia. Nowy premier został zaprzysiężony przez

przewodniczącego Xi Jinpinga podczas jego trzydniowej wizyty w Makau. Z poprzedniego składu administracji utrzymano dwóch z pięciu sekretarzy – sekretarza ds. bezpieczeństwa oraz sekretarza ds. transportu i robót budowlanych. Utrzymano trzech spośród czynnych członków 11-osobowej Rady Wykonawczej.

W ciągu roku poświęcono szczególną uwagę kilku inicjatywom ustawodawczym.

Dnia 22 grudnia 2019 r. weszła w życie ustawa o cyberbezpieczeństwie. Jednym z wymogów jest obowiązkowe rejestrowanie się pod prawdziwym nazwiskiem przez użytkowników usług telekomunikacyjnych, np. podczas nabywania przedpłaconych kart SIM. Wymóg ten zostanie wdrożony przez dostawców usług telekomunikacyjnych. Dostawcy usług internetowych będą przechowywać rejestry aktywności internetowej swoich użytkowników przez co najmniej rok. Operatorzy kluczowej infrastruktury (m.in. transportowej, telekomunikacyjnej, energetycznej i wodociągowej) mają obowiązek egzekwować środki z zakresu cyberbezpieczeństwa. We współpracy z policją sądową zostanie utworzone nowe centrum ostrzegania i reagowania ds. cyberincydentów (CARIC), które będzie pełniło funkcję centrum przyjmowania zgłoszeń dotyczących wszystkich cyberincydentów, a także będzie monitorowało transmisję i przepływ danych. Naruszanie prawa może skutkować nałożeniem grzywny w wysokości od 50 000 do 5 mln MOP.

Sekretarz ds. bezpieczeństwa Wong Sio Chak podkreślił, że władze nie będą monitorowały poszczególnych działań w internecie ani ograniczały wolności słowa, gdyż policja sądowa będzie monitorowała wyłącznie przesył danych, ale nie będzie analizowała ich treści. Stowarzyszenie urzędników służby cywilnej Makau (ATFPM) przesłało do sekretarza ds. bezpieczeństwa pismo, w którym zgłosiło zastrzeżenia co do zgodności nowych przepisów z ustawą zasadniczą, jeżeli chodzi o podstawowe wolności i inne kwestie.

W proponowanej nowej ustawie dotyczącej ochrony ludności uznaje się rozgłaszanie plotek i fałszywych informacji w sytuacjach nadzwyczajnych za niezgodne z prawem. Środek miałby zastosowanie wyłącznie w przypadkach pełnego wdrożenia przez władze środków ochrony ludności w okolicznościach takich jak wystąpienie tajfunu. Z zadowoleniem przyjęto poprawki do projektu ustawy, jednak organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje prasowe wyraziły zastrzeżenia dotyczące potencjalnego wpływu środka na wolność wypowiedzi i wolność prasy.

Odrzucenie zgłoszonego przez prodemokratycznego posła wniosku w sprawie zmiany prawa dotyczącego wyboru premiera w celu uniknięcia sytuacji, w której byłby tylko jeden kandydat na najważniejsze stanowisko w rządzie, uzasadniono tym, że tylko rząd może proponować zmiany struktury politycznej Makau.

Policja ogłosiła, że pierwsze 50 kamer z systemem rozpoznawania twarzy w ramach nadzoru publicznego w Makau zostanie zamontowane i przetestowane do końca pierwszego kwartału 2020 r. Zamontowanych i przetestowanych zostanie także około 50 innych kamer drogowych rozpoznających numery tablic rejestracyjnych pojazdów. Do 2023 r. władze lokalne planują zainstalować w sześciu etapach 2 400 kamer w ramach monitoringu wizyjnego. W oświadczeniu z dnia 7 listopada 2019 r. policja stwierdziła, że technologia rozpoznawania twarzy będzie wykorzystywana wyłącznie wtedy, gdy policja będzie prowadziła dochodzenia w sprawach karnych.

Władze Makau w dalszym ciągu twierdziły, że przyczyną wydawania decyzji odmownych w sprawie wniosków dotyczących zezwolenia na wjazd do Makau dziennikarzy, działaczy społeczeństwa obywatelskiego i osób publicznych, w tym niektórym z Hongkongu, są kwestie związane z bezpieczeństwem. Organy imigracyjne w Makau są co prawda uprawnione do

wydawania decyzji odmownych w sprawie wniosków dotyczących zezwolenia na wjazd do Makau, brakuje jednak w tych sprawach przejrzystości.

Prawa, wolności i równość szans

Prawa i podstawowe wolności oraz praworządność nadal były zasadniczo przestrzegane w zakresie, w jakim są one wpisane w ustawę zasadniczą Makau, oraz zgodnie z zasadą „jeden kraj, dwa systemy".

Dotychczas nie podjęto żadnych kroków w celu powołania niezależnego organu, który działałby na rzecz ochrony praw człowieka, zgodnie z zaleceniami Komitetu ONZ przeciwko Torturom z grudnia 2015 r.

Zasadniczo respektowano **wolność prasy**, coraz częściej dochodziło jednak do autocenzury. Stowarzyszenie Dziennikarzy Makau (AJM) wydało w ciągu roku kilka oświadczeń, w których zwracało uwagę na kwestie związane z wolnością prasy, na przykład na kwestie dotyczące napięć przed wizytą Xi Jinpinga.

W Makau zasadniczo przestrzegano **wolności zgromadzeń**. Policja odmówiła jednak zgody na organizację zgromadzeń publicznych, których celem miało być okazanie solidarności z protestującymi w Hongkongu. W dniu 30 września 2019 r. sąd najwyższy odrzucił odwołanie od zakazu protestu przeciwko brutalności policji w Hongkongu, orzekając, że taki protest byłby niezgodny z prawem z różnych powodów, w tym ze względu na to, że „byłaby to ingerencja w sprawy wewnętrzne Hongkongu". 30. rocznicę protestów na placu Tiananmen uczczono czuwaniem przy świecach.

W dniu 8 lipca Zgromadzenie Ustawodawcze zatwierdziło rządowy projekt dotyczący ustawowej **płacy minimalnej** dla wszystkich pracowników z wyjątkiem pomocników domowych i pracowników niepełnosprawnych . Makau nie wdrożyło skutecznie **zasad wolności zrzeszania się i rokowań zbiorowych** przewidzianych w konwencjach Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP). UE w dalszym ciągu zachęca Makau, by to zrobiło.

Makau podejmuje zauważalne działania mające na celu rozwiązanie problemu **handlu ludźmi** za pomocą środków takich jak szkolenia w zakresie zwalczania handlu ludźmi dla urzędników państwowych oraz dochodzenia w sprawach, w których istnieje podejrzenie pracy przymusowej. UE jest gotowa zacieśnić współpracę, aby stawić czoła temu globalnemu wyzwaniu.

Zaniepokojenie nadal budzi **dyskryminacja ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową**, zwłaszcza w zakresie zatrudnienia, edukacji i opieki zdrowotnej. Związki homoseksualne nie są jeszcze objęte przepisami ustawy, na mocy której przemoc domową uznano za przestępstwo. W czerwcu 2014 r. Komitet Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych ONZ wezwał Makau do przyjęcia kompleksowego ustawodawstwa zwalczającego dyskryminację.

Makau w dalszym ciągu zdecydowanie walczy z problemem **korupcji** za pomocą środków takich jak działania Komisji ds. Zwalczania Korupcji (CCAC). W grudniu 2019 r. powołano nowego komisarza ds. zwalczania korupcji. W sprawozdaniu rocznym CCAC, które opublikowano w marcu, zwrócono uwagę na najważniejsze problemy i ciągłe działania na rzecz zwalczania korupcji wśród funkcjonariuszy publicznych.

Zmiany gospodarcze

W 2019 r. Makau pozostało jedną z najbogatszych gospodarek na świecie pod względem PKB na mieszkańca, a jego **sektor gier hazardowych jest największy na świecie**.

W ciągu roku **gospodarka Makau skurczyła się o 4,7 %**, głównie ze względu na spadek inwestycji i eksportu usług. Inwestycje spadły o 20,1 % w stosunku do roku poprzedzającego, głównie z powodu mniejszych inwestycji w sektorze budowlanym. Eksport usług w zakresie gier hazardowych zmniejszył się w stosunku do roku poprzedzającego o 4 %, natomiast usług turystycznych – o 5,7 %. Spadek poziomu wywozu usług wynikał w dużej mierze ze spadku o 8 % wydatków ponoszonych przez odwiedzających Makau w stosunku do roku poprzedzającego. Mimo że liczba turystów przybywających do Makau wzrosła w ciągu roku o 10 % (łącznie 39,4 mln odwiedzających, z czego 70 % to turyści z Chin kontynentalnych), wydatki na osobę zmniejszyły się o 16,5 %, co zniwelowało wzrost liczby turystów.

Pomimo spowolnienia **Makau wciąż ma pełne zatrudnienie**. Stopa bezrobocia w ciągu ostatnich ośmiu lat stale utrzymywała się na poziomie poniżej 2 % (wliczając w to pogorszenie koniunktury gospodarczej, które miało miejsce w latach 2014–2016) i 2019 r. nie był pod tym względem wyjątkiem. W tym kontekście Specjalny Region Administracyjny w dużym stopniu polega na pracownikach zagranicznych, którzy stanowią około 40 % całkowitej siły roboczej. Inflacja była pod kontrolą i wyniosła w 2019 r. 2,75 %.

Sytuacja budżetowa Makau w 2019 r. była nadal stabilna. Specjalny Region Administracyjny dysponuje sporymi rezerwami (580 mld MOP lub 67 mld EUR), a na jego koncie budżetowym od lat figuruje nadwyżka.

Pod względem **polityki gospodarczej**, poza konsolidacją sektora turystyki i sektora gier hazardowych (główne sektory gospodarki tego kraju), Makau w dalszym ciągu podejmowało długofalowe działania mające na celu dążenie do dywersyfikacji gospodarczej. Priorytety te przyjął nowy premier Makau Ho Iat-Seng w swoim przemówieniu inauguracyjnym oraz w grudniowym orędziu na nowy rok, w których zarysował platformę polityczną uwzględniającą skoncentrowanie się na kwestiach gospodarczych i kwestiach dotyczących warunków bytowych. Zróżnicowania wymagają wciąż następujące obszary:

- rozwój branży konferencyjnej i wystawienniczej oraz przemysłu kreatywnego;
- wspieranie rozwoju Makau jako centrum tradycyjnej medycyny chińskiej;
- promowanie wyspecjalizowanych usług finansowych takich jak usługi leasingu finansowego; oraz
- rozwój Makau jako platformy współpracy w zakresie usług gospodarczych i handlowych między Chinami a krajami portugalskojęzycznymi.

Pomimo działań mających na celu zwiększenie dywersyfikacji gospodarczej **Makau w dalszym ciągu polega w dużej mierze na sektorach gier hazardowych i turystyki, a sam sektor gier hazardowych wciąż odpowiada za połowę PKB**. Jednym z celów określonych w pięcioletnim planie rozwoju Makau na lata 2016–2020 jest zwiększenie do 2020 r. udziału dochodów operatorów kasyn ze źródeł niezwiązanych z grami hazardowymi do 9 %. Zgodnie z grudniowym raportem dotyczącym dywersyfikacji gospodarczej opracowanym przez Urząd Statystyczny w 2018 r. dochody operatorów kasyn ze źródeł niezwiązanych z grami hazardowymi wyniosły 9,97 %. Jeśli chodzi o dywersyfikację poza sektorami gier hazardowych i turystyki, w tym rozwój sektora finansowego, wyzwanie dla Makau stanowi brak odpowiednio wykwalifikowanej siły roboczej.

Poważnymi wyzwaniami pozostają ochrona środowiska oraz polityka klimatyczna. Jedyne znaczące postępy w 2019 r. dotyczyły długo oczekiwanego wprowadzenia systemu opłat za torby plastikowe, usprawnienia wstępnego przetwarzania odpadów przed wywozem

oraz utworzenia większej liczby ładowarek pojazdów elektrycznych, urządzeń do przyjmowania butelek z tworzywa sztucznego do recyklingu i dystrybutorów wody w całym Specjalnym Regionie Administracyjnym. W ciągu roku otwarto oczekiwaną od dawna linię kolejową łączącą półwysep Makau z wyspą Taipa w ramach publicznego transportu zbiorowego Makau.

Współpraca regionalna

W lutym 2019 r. opublikowano długo wyczekiwany plan działania **na rzecz obszaru metropolitalnego Guangdong–Hongkong–Makau**. W planie tym wyznaczono Makau jako jedno z czterech głównych miast (razem z Hongkongiem, Shenzhen i Kantonem) do odegrania kluczowej roli w rozwoju regionu. W planie określono, że Makau – kontynuując dywersyfikację gospodarki – powinno dążyć do ugruntowania swojej pozycji jako światowej klasy centrum turystycznego i rekreacyjnego oraz platformy współpracy w zakresie usług gospodarczych i handlowych między Chinami i krajami portugalskojęzycznymi. W ciągu czterech miesięcy po publikacji planu działania rząd Makau opublikował załącznik do pięcioletniego planu rozwoju (na lata 2016–2020) dotyczący jego udziału w budowie obszaru metropolitalnego. W ciągu roku zapowiedziano wprowadzenie różnorodnych środków. Obejmują one zacieśnienie współpracy celnej i ułatwienie osobom pochodzącym z Makau życia, studiowania i pracy w innym miejscu na obszarze metropolitalnym.

W 2019 r. rozwinęła się współpraca w dziedzinie usług finansowych. W lutym w planie działania na rzecz obszaru metropolitalnego przydzielono Makau zdanie przeprowadzenia studium wykonalności w zakresie ustanowienia rynku papierów wartościowych denominowanych w RMB. W październiku, organ kształtujący politykę pieniężną Makau złożył w tej sprawie wniosek do rządu centralnego. W lipcu Chiny wyemitowały pierwsze zagraniczne obligacje skarbowe o wartości 2 mld RMB (286 mln USD) w Makau.

W związku z wizytą przewodniczącego Xi Jinpinga w Makau w grudniu 2019 r. zapowiedziano szereg środków mających na celu wsparcie dywersyfikacji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem sektora finansowego. Najbardziej nagłośnionym środkiem było ogłoszenie przez Ludowy Bank Chin, że dzienny limit przekazów pieniężnych w RMB z Makau zostanie zwiększony z 50 000 do 80 000 RMB, a tym samym osiągnie ten sam poziom co w Hongkongu. Ponieważ jednak te przekazy pieniężne odnoszą się do przekazów pieniężnych zlecanych przez osoby fizyczne, a nie przedsiębiorstwa, ogłoszenie to miało w dużej mierze charakter symboliczny. Ponadto pojawiły się doniesienia o tym, że zostanie przyśpieszona realizacja planów dotyczących utworzenia nowej giełdy papierów wartościowych denominowanych w RMB oraz centrum rozliczeń w RMB. Ujawniono również strategie polityczne mające na celu zachęcenie banków kontynentalnych i zakładów ubezpieczeń do rozpoczęcia działalności w Makau, a także zapewnienie kontynentalnym przedsiębiorstwom finansowym wsparcia w ekspansji działalności na rynek Makau.

Jeżeli chodzi o **rolę pomostu między Chinami a państwami portugalskojęzycznymi**, którą odgrywa Makau, celem Makau jest stanie się centrum rozliczeń w RMB, centrum usług gospodarczych i handlowych dla krajów portugalskojęzycznych i Chin, centrum wymiany handlowej, jeżeli chodzi o produkty z krajów portugalskojęzycznych, a także centrum konferencyjnym i wystawienniczym w kontekście współpracy gospodarczej i handlowej.

Wraz z miastem Zhuhai Makau współuczestniczy w rozwijaniu wyspy **Hengqin** położonej na wschód od Makau w prowincji Guangdong. Na wsypie Hengqin znajduje się infrastruktura obejmująca m.in. „Youth Entrepreneurship Valley", naukowo-technologiczny park przemysłowy tradycyjnej medycyny chińskiej, przemysłowy park współpracy między Guangdong a Makau oraz kampus Uniwersytetu w Makau. Podczas swojej wizyty w Makau

przewodniczący Xi Jinping zapowiedział, że Makau otrzyma kolejne grunty na wyspie celem wsparcia jego rozwoju w obszarach takich jak edukacja i opieka zdrowotna.

Stosunki dwustronne UE–Makau

W 2019 r. 27,6 % łącznego przywozu do Makau pochodziło z **UE, która pozostała drugim pod względem wielkości – po Chinach kontynentalnych** – źródłem przywozu do tego regionu. Z drugiej strony do Europy trafiło jedynie 1,5 % wywozu ze Specjalnego Regionu Administracyjnego. UE w dalszym ciągu utrzymuje trwającą od dawna nadwyżkę handlową z Makau. Wynika to z trwającego od lat stałego wzrostu zapotrzebowania Makau na towary przywozowe, któremu towarzyszy wzrost w sektorach gier hazardowych i turystyki, natomiast sektor wytwórczy Makau odpowiada już tylko za około 1 % PKB.

W 2019 r. dwustronny **handel towarami** wzrósł o 27,1 % i osiągnął wartość 1,2 mld EUR. Łączna wartość eksportu z UE do Makau wyniosła 1,1 mld EUR, co stanowi wzrost o 33,2 % w stosunku do roku poprzedzającego, czego wynikiem była nadwyżka w handlu w wysokości 1 mld EUR. W Makau rośnie popyt na europejskie towary luksusowe. Najważniejsze towary wywozowe UE to wysokiej klasy wyroby skórzane, odzież, zegarki i biżuteria, żywność i napoje oraz samochody.

UE jest trzecim co do wielkości zagranicznym **inwestorem** w Makau po Hongkongu i Chinach kontynentalnych (z wyłączeniem centrów offshore). Według statystyk Makau w 2018 r. UE odpowiadała za 5,3 % wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych (15,6 mld MOP). Sama Portugalia odpowiada za 60 %, lub za 9,2 mld MOP, unijnych inwestycji w Makau.

W dniu 11 czerwca 2019 r. w Brukseli odbyło się **23. posiedzenie wspólnego komitetu UE–Makau**. Podczas posiedzenia poruszono wiele tematów dotyczących, m.in. handlu i inwestycji, wielostronnej współpracy, podatków, zamówień rządowych, zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, kwestii środowiskowych oraz handlu ludźmi.

Po posiedzeniu Wspólnego Komitetu UE–Makau z 2015 r. ustanowiono mechanizm współfinansowania w ramach unijnego programu **„Horyzont 2020”**. W listopadzie 2019 r. UE wraz z Funduszem Rozwoju Naukowego i Technologicznego Makau wspólnie zorganizowały w Makau konferencję w celu przedstawienia możliwości współpracy z Europą oraz omówienia sposobów zwiększenia udziału Makau w programie „Horyzont 2020”, gdyż do finansowania w ramach tego programu nie wybrano żadnego podmiotu z Makau.

W 2019 r., jak co roku, **Europejska Izba Handlowa w Makau (MECC[1])** wraz z **Europejską Izbą Handlową w Hongkongu** wspólnie koordynowały europejską reprezentację na międzynarodowym forum współpracy w zakresie środowiska i wystawie poświęconej tej tematyce, które odbyły się w Makau w marcu, a także na międzynarodowych targach inwestycyjnych i handlu zagranicznego, które odbyły się w Makau w październiku.

Program współpracy Makau–UE w dziedzinie prawa, przyczynia się do modernizacji i rozwoju systemu prawnego Makau. Trwa analiza możliwości zacieśnienia współpracy w tej dziedzinie. W 2019 r. UE i Makau kontynuowały długotrwałą współpracę w zakresie tłumaczeń konferencyjnych. Od 2006 r. organizowane są kursy szkoleniowe dla tłumaczy ustnych z Makau, które prowadzą szkoleniowcy z Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Tłumaczeń Ustnych. Od 2010 r. Instytut Politechniczny Makau prowadzi również coroczne seminaria, podczas których spotykają się szkoleniowcy z UE i tłumacze ustni

[1] Europejska Izba Handlowa w Makau to organizacja hybrydowa, w skład której wchodzą członkowie bezpośredni (reprezentujący przedsiębiorstwa) oraz członkowie z krajowych izb handlowych państw UE.

z różnych chińskich ministerstw, a także wykładowcy uniwersyteccy z Makau i Chin kontynentalnych. Z akademickiego aspektu współpracy UE i Makau w tej dziedzinie skorzystał nowy międzynarodowy portugalski ośrodek szkoleniowy w zakresie tłumaczeń konferencyjnych powołany w grudniu 2019 r. przy Instytucie Politechnicznym Makau.